

AZ EGYENRUHÁS BŰNÖZÉS FOLYAMATÁT, HÁTTERÉT ÉS
A GYÖNGYÖSPATAI ESEMÉNYEKET FELTÁRÓ, VALAMINT
AZ EGYENRUHÁS BŰNÖZÉS FELSZÁMOLÁSÁT ELŐSEGÍTŐ
ESETI BIZOTTSÁG

Bizottsági önálló indítvány

Országgyűlés Hivatala

Formányszám: *H/6574*

Érkezett: 2012 MARCH 29.

JELENTÉS

Az egyenruhás bűnözés folyamatát, hátterét és a gyöngyöspatai eseményeket feltáró, valamint az egyenruhás bűnözés felszámolását elősegítő eseti bizottság jelentése

Előadó: dr. Kocsis Máté elnök

Budapest, 2012. március 29.

Összegző megállapítások:

Gyöngyöspatán – a polgárőrségről szóló törvényben az akkor még meglévő joghézagot kihasználva – a Jobbik és a Jobbikhoz köthető szervezetek tudatosan állítottak elő közbiztonságilag instabil helyzetet, melyből politikai tőkét kovácsoltak maguk számára.

A Richard Field által Gyöngyöspatán végzett „*humanitárius*” tevékenység csak megtévesztés volt. Tevékenysége Magyarország és a Kormány hazai és nemzetközi közvélemény előtti lejáratását célozta.

Az LMP és a hozzá köthető jogvédő szervezetek, a Jobbik által mesterségesen előidézett társadalmi feszültséget politikai hisztériakeltés céljára használták fel. Tevékenységük jelentős kárt okozott, mivel Magyarország nemzetközi tekintélyét akkor próbálták megingatni, amikor hazánk az Európai Unió soros elnöki tisztét töltötte be.

Az egyenruhás bűnözés folyamatát, hátterét és a gyöngyöspatai eseményeket feltáró, valamint az egyenruhás bűnözés felszámolását elősegítő eset bizottság munkamódszere

Az Országgyűlés, Magyarország legfőbb népképviselői szerveként a 34/2011. (VI.7.) OGY határozatával létrehozta az egyenruhás bűnözés folyamatát, hátterét és a gyöngyöspatai eseményeket feltáró, valamint az egyenruhás bűnözés felszámolását elősegítő eseti bizottságot. (Továbbiakban: Bizottság)

A Bizottság feladatkörét az országgyűlési határozat 3. pontja az alábbiak szerint határozta meg:

a) a gyöngyöspatai romák „húsvéti utaztatása” körülményeinek és szervezésének feltárása, továbbá

b) annak megállapítása, hogy mely hazai és külföldi személyek, illetve szervezetek szervezik és támogatják anyagilag a Gyöngyöspatán, valamint hazánk más pontjain egyenruhában tartózkodó, magukat valótlannal és jogellenesen rendfenntartóknak beállító személyeket, csoportokat és szervezeteket, továbbá

c) annak megállapítása, hogy ki és miért állította valótlannal azt a Vöröskereszt által hosszú ideje szervezett akcióról, hogy a gyöngyöspatai romák helyszínéről történő evakuálása zajlik, mi volt ezen pánikkeltés oka és célja, továbbá

d) annak megállapítása, hogy kinek a megbízásából, és milyen szerepet játszott a Gyöngyöspatán lezajlott eseményekben Richard Field, valamint kinek a megbízásából, és milyen céllal állította valótlannal, hogy evakuálni kell a helyi lakosságot, továbbá

e) annak megállapítása, hogy mely magyarországi, esetleg külföldi szervezetek támogathatják Richard Field szerepvállalását, mely külföldi szervezetekkel, sajtóorgánumokkal tarthat fenn kapcsolatot, továbbá

f) annak megállapítása, hogy az Országgyűlésben képvisellel rendelkező ellenzéki pártok közvetett vagy közvetlen módon részt vettek-e az ország közrendjének, közbiztonságának és köznyugalmának megzavarásában, és ha igen, azt milyen szándékkal és céllal tették, továbbá

g) annak megállapítása, hogy a képviselőcsoportokat, vagy azok egyes tagjait a kialakult helyzettel összefüggésben milyen politikai felelősség terheli, továbbá

h) annak megállapítása, kinek az érdeke, hogy a nemzetközi sajtó Magyarországról, a valóságban nem létező polgárháborús helyzetet mutasson be, valamint kik és miért nyújtanak téves, Magyarországot indokolatlanul rossz fényben feltűntető információkat, ezzel lejáratva hazánkat a nemzetközi közvélemény előtt, továbbá

i) javaslatétel a működő jogellenes csoportok törvényes felszámolásának elősegítése.

A Bizottság alakuló ülésén megvitatta és elfogadta ügyrendjét, munkatervét. Munkatervében rögzítette, hogy a feladatkörében leírtak feltárása érdekében elsőként írásbeli dokumentumokat kér be a gyöngyöspatai eseményekre vonatkozóan állami- és civil szervezetektől.

Ennek keretében a Bizottság írásban megkereste az Alkotmányvédelmi Hivatalt, az Információs Hivatalt, a Katonai Biztonsági Hivatalt, a Katonai Felderítő Hivatalt, az Országos Rendőr-főkapitányságot, az Állami Számvevőszéket, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogok Országgyűlési Biztosát, a Magyar Helsinki Bizottságot, az Országos Polgárőr Szövetséget, a Magyar Vöröskeresztet, a Társaság a Szabadságjogokért Egyesületet, az Amerika Ház Alapítványt, a Véderő Katonai Hagyományőrző Mozgalmat, a Szébb Jövőért Polgárőr Egyesületet (továbbiakban: SZJPE)

A Bizottság a beérkezett több ezer oldalnyi dokumentumot oly módon dolgozta fel, hogy munkamódszerének második fázisában, a meghallgatások során a leírtakat hasznosíthassa. Összességében megállapítható, hogy a Bizottság munkája során jelentős mértékben támaszkodott ezen állami és civilszervezetek által megküldött anyagokra. A jelentés összeállítása során a Bizottság a meghallgatásokon elmondottakon túl legfőbb elemeiben egyetértett és jelentésében szerepelteti az Országos Rendőr-főkapitányság és a helyi rendőri szervek adatait, megállapításait.

A Bizottság a meghallgatásokat megelőzően, meghívotti státuszt ajánlott fel dr. Kontrát Károlynak, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkárának.

Az elfogadott ügyrend és munkaterv szerint a Bizottság ülésein tanácskozási joggal állandó meghívott tagként vett részt Horváth László, a Heves Megyei Kormányhivatalt vezető kormány megbízott.

A Bizottsági üléseken az alábbi személyek meghallgatására került sor:

- Balajti László altábornagy, főigazgató, Alkotmányvédelmi Hivatal (zárt ülésen, a jegyzőkönyv minősítése titkos, a minősítés időtartama: 2036. december 31.)
- Hellebrandt László dandártábornok, főigazgató-helyettes, Információs Hivatal (zárt ülésen, a jegyzőkönyv minősítése titkos, a minősítés időtartama: 2036. december 31.)
- Balog Zoltán, társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár
- Dr. Hatala József r. altábornagy, országos rendőrfőkapitány, Országos Rendőr-főkapitányság
- Dr. Ormossy Attila r. ezredes, főkapitány, Heves Megyei Rendőr-főkapitányság
- Balogh Tibor r. alezredes, kapitányságvezető, Gyöngyösi Rendőrkapitányság
- Farkas Flórián, az Országos Roma Önkormányzat vezetője
- Matalik Ferencné, Gyöngyöspata alpolgármestere
- Tóth Mihály, a Gyöngyöspatai Polgárőr Egyesület vezetője
- ifj. Farkas János, a gyöngyöspatai kisebbségi önkormányzat vezetője
- Selymes Erik, a Magyar Vöröskereszt főigazgatója
- Dr. Pardavi Márta, a Helsinki Bizottság társelnöke
- Dr. Kádár András Kristóf, a Helsinki Bizottság társelnöke
- Dr. Dénes Balázs, a Társaság a Szabadságjogokért elnöke
- Jeney Orsolya, az Amnesty International Magyarország igazgatója
- Dr. Jovánovics Eszter, a Társaság a Szabadságjogokért munkatársa
- Juhász Péter, a Társaság a Szabadságjogokért terepmunkása
- Juhász Oszkár, a Jobbik Magyarországért Mozgalom Gyöngyöspatai Szervezetének elnöke, Gyöngyöspata polgármestere
- László Attila, a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület elnöke
- Tábi László, Gyöngyöspata volt polgármestere

A Bizottság tervezte meghallgatni Eszes Tamást, aki a meghallgatásának időpontja előtt elhunyt, de a Bizottságnak korábban megküldött e-mail üzenetében kifejtette: „*A Véderő katonai Hagyományörző Mozgalom Gyöngyöspatán, mint megfigyelő vett részt négy fővel. A megfigyelés kizárólag gépkocsiból történt az ott eltöltött napok alatt. Ez abból állt, hogy mentek a gépjárművel a SZJPE egyesület ellenőrzőpontjain felállított polgárőrökhöz naponta több alkalommal. Ott beszélgettek, érdeklődtek a faluban kialakult helyzetről, egyéb dolgokról. Ez a megfigyelés vagy éjszaka, vagy a nappali órákban zajlott. Soha senkihez nem szóltak a Véderő tagjai. Soha senkit nem zaklattak, vagy tartottak megfélemlítésben. Március 15-én a Véderő segített a koszorúzási ünnep megszervezésében és lebonyolításában, valamint*

helyezett el koszorút is két delegálttal. A márciusi falugyűlésen szintén részt vett a Véderő, mint meghívott vendég. A Véderő, nyílt, honvédelmi ismereteket oktató tábort hirdetett áprilisban, amin bárki részt vehetett, fajra, nemre, etnikai hovatartozásra való tekintet nélkül, az Eszes Tamás által megvásárolt területre. Erről a helyi polgármesterrel, a kisebbségi önkormányzati vezetővel, a helyi cigányvajdával, valamint a Heves megyei rendőrséggel, a Gyöngyösi rendőrkapitánnyal, területbejárást végzett és egyeztetett a tábor programjáról. Senkinek semmi kifogása nem volt ez ellen, az engedélyt megkapta a Véderő a tábor lebonyolítására. Azt, hogy a tábor résztvevőit elhurcolták és jogtalanul tartották fogva, a Heves megyei Bíróság ítélete kimondta, nem követtek el semmi törvénybeütközőt. A Véderő szerepvállalása a településen ennyi volt.” Azaz a kialakult helyzet eldurvulásáért a felelősséget Eszes Tamás nem vállalta.

A Bizottság tervezte meghallgatni Richard Fieldet, aki a megkeresés ellenére a személyes megjelenéstől több alkalommal is elzárkózott, nem jelent meg a Bizottság előtt. 2011. július 28-án, Richard E. Field, 1377-C Spencer Ave. Lancaster, PA 17603 United States of America fejléccel a Bizottság megkeresésére válaszul levelet küldött, melyben leírta: „Sajnálom, hogy nem áll módomban személyesen megjelenni az Ön által vezetett Bizottság előtt, mert nem értek egyet a 34/2011. (VI. 7.) OGY határozat alapjául szolgáló feltételezésekkel, nevezetesen, hogy (1) április 22-én, pénteken nem került sor roma nők és gyermekek evakuálására, (2) én hazai vagy külföldi felek ügynökeként jártam el, amikor azt állítottam, evakuálás történt, (3) motivációim nem humanitárius, hanem politikai jellegűek voltak, és (4) én értesítettem az Associated Press hírügynökséget”. Richard Field ezen túlmenően „nyílt levelet” is megfogalmazott a Bizottság felé.

Richard Field azzal, hogy az eseményekben való részvételét követően külföldre távozott, nem jelent meg a Bizottság előtt, semmibe vette Magyarország legfőbb népképviselői szervét valamint megsértette a hatályos Alkotmány előírását.

Richard Field ezzel a magatartásával tovább erősítette a gyanút, hogy a Gyöngyöspatán végzett „humanitárius szolgálata” csak álca volt, amellyel lejáratta Magyarországot, illetve a Kormányt mind a hazai, mind a nemzetközi közvélemény előtt. Ehhez a tevékenységéhez hathatós segítséget kapott a magyar közvélemény előtt ismert jogvédőktől és szervezetektől, akik működésükkel elősegítették, hogy a Gyöngyöspatán kialakult konfliktusból az LMP politikai hasznot húzzon. Richard Field személye egyébként nem ismeretlen a magyar közéletben, ő maga jelentős összeggel, több millió forinttal támogatta az LMP kampányát, míg édesapjának alapítványa magyar jogvédő szervezetet - Társaság a Szabadság Jogokért - támogatott huzamosabb ideig. Ezt dr. Jovánovics Eszter, a TASZ Romaprogram vezetője is megerősítette a Bizottság előtti meghallgatása alkalmával, miszerint Richard Field „édesapja által alapított alapítvány a drogpolitikai programunkat 5 éve támogatja”.

Richard Field Gyöngyöspatán végzett „jogvédő” tevékenysége során is rendszeresen tartotta a kapcsolatot LMP-s önkéntesekkel, az LMP-hez köthető jogvédőkkel. Ezt támasztja alá a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság rendészeti igazgatójának 10000-2046/2011. ált számon kelt jelentése. A jelentés szerint az a Kende Judit tájékoztatta a rendőrséget a roma lakosság utaztatásáról 2011. április 22-én a reggeli órákban, aki 2011. március 16-án este Szabó Tímea és Scheiring Gábor LMP-s országgyűlési képviselők társaságában látogatott el Gyöngyöspatára, a kialakult helyzetet „ellenőrizni”. Továbbá a 2011. április 22-ei jelentés szerint: „Az egyeztetés során Farkas János elmondta, hogy a tegnapi napon Budapestről jogvédők hívták, akik közül kizárólag Kende Judit nevét tudta megemlíteni. Felajánlották nekik, hogy a helyi roma közösség tagjai közül a nők és a gyerekek egy részét elviszik üdülni a hét végén Sopronba, Szolnokra és Csillebércre.”.

A Bizottság meghallgatásait megelőzően 2011. július 18-án Vona Gábor, mint a Jobbik frakcióvezetője, és Balczó Zoltán (Jobbik) az eseti bizottság tagja levelet írtak dr. Kocsis Máté elnöknek, amely szerint, mivel a Jobbik jelöltje győzött Gyöngyöspatán az időközi polgármester választáson, ezért a Bizottság „működése okafogyottá vált, így annak munkájában a Jobbik képviselői a továbbiakban nem vesznek részt.”

Ennek ellenére Mirkóczki Ádám mint Jobbik által delegált tag a Bizottság munkájában végig aktívan részt vett.

Időrendben az alábbi fontosabb események történtek, melyek meghatározóak voltak a Gyöngyöspatai konfliktus alakulásában

2011. február 28-án Juhász Oszkár gyöngyöspatai lakos, a Jobbik Magyarországért Mozgalom Gyöngyöspatai Szervezetének elnöke bejelentette a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányságon, hogy a Gyöngyöspatán kialakult „roma helyzet” miatt felvette a kapcsolatot a SZJPE képviselőivel, akikkel abban állapodott meg, hogy 2011. március 1-től kezdődően minimum két hét időtartamban a polgárőrök Gyöngyöspatán fognak járőrözni, naponta minimum 10-15 fős létszámban.

Az SZJPE segítségére azért volt szükség Juhász Oszkár értelmezése szerint, mert februárban egy helyi lakos a romák által elkövetett sorozatos jogsértések miatt öngyilkos lett. Ezzel szemben a Bizottság rendelkezésére álló dokumentumok és egyéb adatok birtokában kétséget kizáróan megállapítani nem lehetett, hogy az idős súlyos beteg férfi csak és kizárólag a szomszédjában lakó roma személyek miatt lett öngyilkos.

A gyöngyöspatai eseményeket generáló SZJPE-t a Békés Megyei Bíróság Pk. 60.010/2010/4/I. számú határozatával 2010. április 14. napján jogerőre emelkedett végzésével vette nyilvántartásba. Az SZJPE alapítója 11 egykori Magyar Gárda tag volt, elnöke az Új Magyar Gárda Békés megyei kapitánya lett. Az SZJPE céljai és tevékenységi köre hasonlóságot mutat a Magyar Gárdával, így a bűnmegelőzési és áldozatvédelmi feladatok mellett környezetvédelmi és kulturális örökségvédelmi feladatok ellátását is feltüntették tevékenységeik között.

Az SZJPE fehér ingből, fekete mellényből és árpádsávós címerrel ellátott felsőruházatot viselt. Az SZJPE a vizsgált időszakban nem volt tagja az Országos Polgárőr Szövetségnek, tekintettel arra, hogy az Országos Polgárőr Szövetség politikai párthoz köthetőnek ítélte meg tevékenységét. Az SZJPE működése során több alkalommal részt vett, illetve felvonult a Jobbik rendezvényein. Tevékenységüket Gyöngyöspatán önkéntesen, nem állami, vagy önkormányzati szerv tagjaiként, nem azokkal együttműködve és azok felkérésére végezték. Tehát legitim felhatalmazásuk nem volt.

2011. március 1-jén az SZJPE-t képviselő Kiss Róbert megjelent a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányságon és bejelentette ténykedésük megkezdését. Erre tekintettel a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányság vezetője még aznap felkereste Tábi Lászlót, Gyöngyöspata polgármesterét és ifj. Farkas Jánost, a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőjét, akiket tájékoztatott a kialakult helyzetről. Emellett a rendvédelmi szervek kellő erővel és hatékonysággal követték nyomon az egyesület tagjainak ténykedését. 2011. március 1-jét követően a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányság folyamatos rendőri jelenlétet biztosított a településen. Az tény, hogy az SZJPE ténykedésének megkezdését bejelentette a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányságon, de a gyöngyöspatai lakosoknak, a falu vezetésének egyáltalán

nem szóltak, erről Matalik Ferencné így nyilatkozott a Bizottság előtt: „2006-ban ez odavezetett, hogy felmérést készítettünk, illetve összegyűjtöttük a lakosság panaszait, amit akkor eljuttattunk a városi, a megyei, valamint országos rendőrkapitánysághoz, valamint az országgyűlési képviselőhöz. Erre semmiféle reagálást nem kaptunk. Továbbra is történtek az események, és márciusban egy reggel arra ébredtünk, hogy Gyöngyöspatán megjelentek a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület tagjai. Azt, hogy hogyan kerültek oda, akkor a képviselőtestület tagjai még nem tudták, de mint kiderült, a lakosok panaszt tettek egy országgyűlési képviselőnél, az ő hatására megjelentek a faluban ezek a polgárőrök.”. Ezt erősítette meg Tábi László is a Bizottság előtt, amikor kérdésre válaszolva elmondta, hogy „az egyik reggel arra ébredtünk, hogy ott vannak a szebb jövőös polgárőrök, és aznap valóban megkerestek a vezetők és Juhász Oszkár, hogy mostantól ez van. Tehát így vettünk róla tudomást, ez igaz. A képviselőtestület utána már aznap bekapcsolódott ebbe az információs vonalba, de a megjelenésük ehhez köthető, tehát ők jöttek, megjelentek, bejelentették, innentől ez így folyt.”.

2011. március 2-án a Gyöngyöspatai Polgármesteri Hivatalban a helyi CKÖ tagjai, dr. Lukács Zoltán jogi képviselő, Kiss Róbert a SZJPE képviselője, Tábi László polgármester, Matalik Ferencné helyi képviselő és Balogh Tibor rendőr alezredes a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányság vezetője egyeztetést tartott, melynek keretében a helyi CKÖ tagjai kérték, hogy a polgárőrök távozzanak a faluból, mert a jelenlétük nyugtalanságra ad okot. Kijelentették, hogy ők maguk, mint addig is, ki tudják szűrni maguk közül a bűnöző elemeket. Az SZJPE jelenlévő képviselője a kérést nem teljesítette, így maradtak a faluban és tovább folytatták „járőröző tevékenységüket”. A Bizottság megállapítása szerint az SZJPE ezzel a hozzáállásával tovább generálta a meglévő feszültségeket.

2011. március 6-án a Jobbik Gyöngyöspatán mintegy 1500-2000 fő részvételével nagygyűlést tartott. A rendezvény plakátján az „Összefogás a cigányterror ellen” felirat volt olvasható.

A nagygyűlés idején a faluban megjelent az LMP több országgyűlési képviselője, így Szabó Tímea, Szabó Rebeka, dr. Dorosz Dávid és Szilágyi Péter, valamint több helyi, megyei és országos roma vezető is, így Farkas János, Lakatos Oszkár, Danyi Sándor, Száva Vince, Farkas Pál, Szócsi Lajos.

A rendezvény keretében Juhász Oszkár a Bem utcában az ott lakó „helyi vajda” háza előtt, neki címezve felolvasott egy petíciót a békés egymás mellett élésről. Közben a tömegből jól hallhatóan többen „füstösek”, „cigánybűnözés, igen is van cigánybűnözés”, „dolgozni kéne” bekiabálásokkal illették az utcában lakó roma személyeket.

A magyar médiában már ezen a napon erőteljesen megjelent a gyöngyöspatai események interpretálása. A Jobbik elnöke, Vona Gábor szerint „magyarpárti” demonstráció zajlott a faluban, míg az LMP állítása szerint bizonyos politikai erők „uszításból akarnak politikai erőt kovácsolni”.

Egyes internetes hírportálok március 6-án fényképek segítségével már arról számoltak be, hogy a helyi romák alkalmi barikádokat emeltek a gárdisták ellen, valamint, hogy egyes roma családok a fővárosba menekültek a gárdisták elől, illetve „cigány- és gárdaterror van Gyöngyöspatán”.

2011. március 7-én az MSZP közleményt adott ki, mely szerint a gyöngyöspatai események rávilágítottak a vidék tarthatatlan helyzetére.

A Gyöngyösi Rendőrkapitányság 2011. április 19-én kelt jelentése szerint 2011. március 1-jén vette meg az első telkét Gyöngyöspatán Eszes Tamás, majd ezt követően március 18-ig további telkeket szerzett meg tartós bérleti szerződések megkötésével. A telkek Gyöngyöspata romák lakta részének közvetlen közelében, az úgynevezett Kecsekő hegyoldalban vannak, ahová csak a romák lakta településrészen keresztül lehet eljutni. Később Eszes Tamás, mint a Véderő Katonai Hagyományörző Mozgalom vezetője, ide tervezte 2011 húsvétjára a „kiképző táborát”.

2011. március 15-én több országos roma vezető jelenlétében megkoszorúzták Gyöngyöspatán a Kossuth szobrot, másnap a művelődési házban falugyűlés megtartására került sor. Az ünnepség, valamint a falugyűlés rendbontás nélkül zajlott le.

2011. március 17-től az SZJPE tagjai nem folytattak „járőrözést” Gyöngyöspatán, tevékenységüket áthelyezték Hajdúhadháza.

2011. március 26-án a Magyarországi Nemzeti Etnikai Kisebbségek Érdekvédelmi Egyesület Száva Vince vezetésével mintegy 200-300 fő részvételével demonstrációt tartott a faluban, mely rendkívüli esemény nélkül zajlott le.

2011 márciusában már tapasztalható volt a településen, hogy a SZJPE tagjaitól függetlenül két szélsőséges csoport (Véderő, Betyársereg) igyekezett csatlakozni a járőrözéshez melyek tagjairól és tevékenységükről a rendőrség kellő információval rendelkezett. A Véderő tagjai katonai gyakorlóruhát és „rendfokozati jelzést” viseltek. A Véderő Katonai Hagyományörző Mozgalom nyíltan paramilitáris szervezet. Tagjai következetesen nem működtek együtt a hatóságokkal, például igazoltatásuk során megtagadták az együttműködést a rendőrséggel, ezért előállították őket. A rendőrségi feljelentés alapján a Véderő tagjait személyenként ötvenezer forintos pénzbüntetéssel sújtották. A Betyársereg szintén négy tagjával jelent meg Gyöngyöspatán. A Véderő és a Betyársereg tevékenységüket látszólag az SZJPE-től függetlenül, de velük szoros összhangban végezték. A Betyársereg tagjai ostorral és fokossal jártak Gyöngyöspata romák által lakott utcáiban. Magatartásukat több helyi roma lakos fenyegetőnek érezte, állításuk szerint, fellépésük félelmet keltett bennük.

2011. április 4-én a Hajdú-Bihar Megyei Polgárőr Szövetség törvényességi felügyeleti eljárását kezdeményezett a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség előtt az SZJPE működésével kapcsolatosan.

2011. április 7-én Eszes Tamás a Véderő honlapján 2011. április 22-24. között katonai táborát hirdetett meg gyöngyöspatai telkére. A honlap tanúsága szerint a résztvevők honvédelmi, harcászati ismereteket sajátíthatnak el terepgyakorlat kíséretében.

2011. április 16. napján a kora esti órákban a gyöngyöspatai CKÖ vezetője bejelentést tett a Gyöngyösi Rendőrkapitányságon, hogy a Kecsekő hegyoldalban több terepruhás személy jelent meg, akik ostort csattogtatnak és ez bennük félelmet kelt. Ezzel egy időben Eszes Tamás is bejelentést tett, hogy mintegy 50-60 fő roma kiabál velük az utcán. A folyamatos rendőri jelenlétnek, valamint a gyors és szakszerű fellépésnek köszönhetően a helyzet nem durvult el.

A Heves Megyei Rendőr-főkapitányság jelentése alapján 2011. április 19-én Kende Judit és Karsai Dorottya bejelentést tettek, hogy 2011. április 22-től 24-ig Gyöngyöspatán a Bem úton szemétszedést és ároktisztítást kívánnak végezni, amellyel együttérzésüket is szeretnék

kifejezni a helyi roma közösség iránt. A bejelentett esemény lezajlott, melyen részt vett több LMP-s aktivista és jogvédő is.

2011. április 19-én - egészségügyi okokra hivatkozva - lemondott Tábi László Gyöngyöspata polgármestere. Tábi László a Bizottság előtti meghallgatása során elmondta, lemondásában közrejátszott a Jobbik által gyakorolt politikai nyomás is. Erről a következők szerint nyilatkozott: *„teljes egészében úgy éreztem, hogy én, mint faluvezető, semmilyen formában nem felelek meg a falu vezetésére, azért, mert amit csináltam, semmilyen formában nem volt jó, és ezt kimondottan azoktól az emberektől kaptam vissza, akik valamilyen szintű pártvonalhoz kötődnek, és ez volt a Jobbik vonala. Én erre mondtam azt, hogy előfordulhat az ilyen jellegű támadás a Jobbik részéről, hogy vezetőt akarnak váltani.”* A Bizottság elnöke által feltett kérdésre: *„igennel tud-e válaszolni, hogy politikai nyomásra mondott le a polgármesterségről?”* az alábbi választ adta: *„Én így éreztem, igen, hogy van egy ilyenfajta nyomás, és én, mint független, ezt nem tudom viselni. Tehát ezt a politikai nyomást így nem tudtam viselni.”*

2011. április 19-én Gyöngyöspatára utazott Richard Field, az Amerika Ház Alapítvány elnöke Mezei István, a Vöröskereszt tanácsadójának kíséretében.

Ekkor határozták el, hogy 2011. április 22-24. között elutaztatják Gyöngyöspatáról a roma közösség jelentős részét. Richard Field döntését nem közölte sem a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőjével, sem a település önkormányzatával, sem pedig a településen jelen lévő rendőrökkel, azonban közölte LMP-hez közeli jogvédőkkel és LMP-s aktivistákkal, akik ezért 2011. április 22-én kora reggel már meg is jelentek Gyöngyöspatán.

Mindezt egyértelműen alátámasztja, hogy 2011. április 21-én Kende Judit felvette a kapcsolatot ifj. Farkas Jánossal, a helyi CKÖ vezetőjével, és tudomására hozta, hogy a hétvégén a helyi roma közösség gyermekeit és nő tagjait elviszik üdülni. Figyelmet érdemel, hogy már ezen a napon a Magyar Vöröskereszt 1.200.000 forintért szerződést kötött a Hatvani Volánnal az utaztatáshoz szükséges buszok biztosítására.

2011. április 22-én korán reggel Gyöngyöspatára több busz érkezett, melyekre nagyszámú a roma kisebbséghez tartozó személy szállt fel és utazott el Csillebércre és Szolnokra. A helyszínen tartózkodó Kende Judittal és ifj. Farkas Jánossal, a helyi CKÖ vezetőjével, valamint az utazást elősegítő Magyar Vöröskereszt vezetőjével, Selymes Erikkel többször és folyamatosan egyeztettek a rendőrség illetékes vezetőivel, akiket nevezettek arról tájékoztattak, hogy nem kitelepítésről, hanem kirándulásról van szó. A kora reggeli időpont ellenére a média számtalan képviselője már a buszokra szálláskor jelen volt Gyöngyöspatán.

2011. április 22-én a magyar és a nemzetközi média kiemelten foglalkozott a Gyöngyöspatán történetekkel, tekintettel arra, hogy a Vöröskereszt nevét felhasználva Richard Field olyan tartalmú nyilatkozatot tett közzé, amely szerint Gyöngyöspatáról menekíteni kell a roma kisebbség tagjait. Ennek következtében a médiában már „evakuálásról” adtak számot. A Reuters tudósítása szerint több száz roma menekült el Gyöngyöspatáról, a brit Telegraph a magyar Vöröskeresztre hivatkozva azt közölte, a második világháború óta nem fordult elő olyan Magyarországon, hogy a Vöröskereszt paramilitáris csoportoktól fenyegetett civileket evakuáljon.

Az Amerikai Egyesült Államok Magyarországi Nagykövetsége is közleményt adott ki, hogy figyelemmel kíséri a gyöngyöspatai eseményeket. Ezt alátámasztja, hogy munkatársuk Admír

Murunovic már 2011. április 15-én személyesen tájékozódott a helyszínen zajló eseményekről.

2011. április 22-én a Csillebércre érkezett romákat meglátogatta Balog Zoltán társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár. Tapasztalatairól az alábbiak szerint számolt be a Bizottság előtt: *„A kikkel ott beszéltem, elnök úr, azok a Vöröskereszttel álltak kapcsolatban, tehát ők azon túl, hogy Richard Field milyen jó ember, nem tudtak mást ebben az ügyben elmondani. Inkább azt a hangulati váltást tartottam furcsának, ami a beszélgetés folyamán kialakult. Én ott több időt töltöttem, tehát az elején valóban derűs és örömteli jelentéssel érkeztek, hogy milyen jó az, hogy a hétvégét itt lehet tölteni, de utána egyszer csak megjelentek részben ugyanazok az emberek, és már jajveszékelve a menekülésről beszéltek. Tehát nyilvánvalóan ott, a csoportban is dolgoztak olyanok, akik a hangulatért felelősek voltak, és úgy gondolták, ezt inkább el kellene rontani. Én arról a részéről, mint ahogyan azért nem válaszoltam Harangozó képviselő úr kérdésének erre a részére, amelynek zárt ülés keretében kell megvitatódnia, nyilván keveset tudok, erről nem is akarok mondani, mert nincs is hozzá jogom, de számomra teljesen egyértelmű, hogy Richard Field úr szerepe nem egyszerűen csak humanitárius segítségről szól, hanem valamiféle hangulatkeltésről két perc alatt. Mi magunknak is jobb volt, ha a nyugati angol vagy német nyelvű sajtót olvassuk, mert gyorsabban megtudtuk, mi van Gyöngyöspatán, mint egyébként a magyar hírügynökségektől. Ez teljesen nyilvánvalóan jelzi azt, hogy a sajtó számára megrendezett akcióról van szó, illetve erről az akcióról még azt is el tudom képzelni, hogy emberbaráti akciónak indult, ezt egyébként nem vitatnám, de azt, hogy a sajtóban ez hogyan kapjon nyilvánosságot, és hogyan járuljon hozzá egyébként ahhoz, hogy Magyarországot lejárássa, részben talán ennyit még idehozhatok, mert ez nem tűnik majd valamifajta személyes érintettségnek, de hogy részben hiteltelenítse azt az európai roma stratégiai keretet, amit elindítottunk az elmúlt fél évben, ez nem kérdés. Hogyha ennek nincs egy szervezett formája, nem állnak ott a tudósítók az első perctől a buszok mellett, akkor ez nem történhetett volna meg. Tehát úgy gondolom, itt, ebben az esetben mindenképpen egyértelmű a szándékosság, nemcsak feltételezhető, hanem meg is állapítható.”*

2011. április 22-én délután a rendőrség garázdaság megalapozott gyanúja miatt nyolc embert állított elő – köztük Eszes Tamást is –, majd velük szemben büntetőeljárást indított.

2011. április 24-én visszaérkeztek az elutaztatott roma gyerekek és asszonyok Gyöngyöspatára. Az egyik hazaérkező roma asszony a média képviselőinek jelenlétében megütött egy idős gyöngyöspatai nőt. A Gyöngyösi Városi Bíróság a roma asszonyt bűnösnek mondta ki garázdaság és könnyű testi sértés vétségének elkövetésében és 250 ezer forint pénzbüntetésre ítélte.

2011. április 26-án az esti órákban elkövetett csoportos garázdaság miatt május 2-ig a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányság vezetője fokozott ellenőrzést rendelt el Gyöngyöspatán, melyet a helyi rendőri egységek a Készenléti Rendőrség egységeivel kiegészülve láttak el.

2011. április 27-én Gyurcsány Ferenc bejelentette, hogy 1 millió forint támogatást nyújt a gyöngyöspatai romáknak. A pénzt "evakuálásra, szállításra, átmeneti szállásra" ajánlotta fel - olvasható a "Nácikérdés Gyöngyöspatán" című bejegyzésében.

Még ezen a napon az éjszakai órákban a Magyar Nemzeti Gárda Mozgalom 41 tagja 12 személygépkocsival be akart hajtani Gyöngyöspatára, de a helyszínen tartózkodó rendőri egységek ezt megakadályozták.

2011. április 28-án tényfeltáró Bizottság létrehozását kezdeményezte a Fidesz a Gyöngyöspatán történt események miatt.

2011. április 29. napján Horváth László, a Heves Megyei Kormányhivatalt vezető kormány megbízott „*Nem engedjük, hogy Gyöngyöspata az anyák napján újabb provokáció helyszíne legyen!*” címmel sajtótájékoztatót tartott. Ezen a napon előzetes letartóztatásba helyezte az Egri Városi Bíróság azt a három férfit, akiket az április 26-i gyöngyöspatai verekedés miatt vettek őrizetbe. A három gyöngyöspatai férfi ellen felfegyverkezve, csoportosan elkövetett garázdaság megalapozott gyanúja miatt indított eljárást a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányság.

A Jobbik rémhírterjesztés és közveszéllyel való fenyegetés miatt ismeretlen tettes ellen feljelentést tett a Legfőbb Ügyészségen. Mirkóczki Ádám a párt szóvivője azt mondta, két esetet konkrétan leírni a feljelentésben: az egyik, hogy Richard Field amerikai üzletember romamentő akciót és evakuálást szervezett, azt a látszatot keltve, mintha valami nagyon különös, életveszélyes helyzet alakult volna ki a gyöngyöspatai romákat illetően. A másik eset: Gyurcsány Ferenc azon blog bejegyzése, amelyben a volt kormányfő úgy fogalmaz, hogy a településen „*nem cigánykérdés van, hanem náci-kérdés és egyre inkább így van és így lesz az egész országban*”.

2011. április 29-én este Sneider Tamás, a Jobbik országgyűlési képviselője „*Az igazság szabaddá tesz*” címmel sétát tartott Gyöngyöspata romák által lakott részén.

2011. április 30-án „*Orbán fellép a magyar szélsőjobboldallal szemben*” címmel közölt beszámolót a Gyöngyöspatán kialakult helyzetről és annak politikai következményeiről hétfői számában a Le Monde című napilap.

2011. május 4-én Gyöngyöspatán járt Morvai Krisztina EP képviselő, aki sajtótájékoztatót is tartott. Látogatása a Gyöngyöspatán kialakult helyzet megoldását nem segítette elő.

2011. májusában a Kormány előterjesztésében sor került a büntető törvénykönyv azon módosítására – 174/B szakasz (1a) bekezdés - mely, kimondja, hogy „*aki mással szemben valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporthoz vagy a lakosság egyes csoportjához tartozása vagy vélt tartozása miatt olyan, kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy riadalmat keltsen, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*”. E bűncselekményt a jogalkotó a „*Szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények*” között helyezte el. Magyarország Alaptörvénye szerint mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, az Alaptörvény biztosítja a Magyarország területén tartózkodó minden ember számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. A bűncselekmény jogi tárgya tágabb értelemben az emberi méltóság és szabadság, szűkebb értelemben a meghatározott csoporthoz való tartozás joga és az ezen alapuló különbözőségek tiszteletben tartása. A bűncselekmény elkövetési magatartása a „*kihívóan közösségellenes*” tevékenység kifejtése. E magatartás légyege, hogy erőszak és fenyegetés alkalmazása nélkül okoz az elkövető olyan érzetet a sértettben, mely alkalmas arra, hogy benne „*riadalmat keltsen*”.

2011. május 5-én dr. Kocsis Máté és Németh Szilárd István fideszes országgyűlési képviselők önálló indítványt nyújtottak be az egyenruhás bűnözés folyamatát, hátterét és a gyöngyöspatai

eseményeket feltáró, valamint az egyenruhás bűnözés felszámolását elősegítő eseti bizottság felállítására.

Dr. Kocsis Máté az előterjesztést a plenáris ülésen a következőkkel indokolta: „Az elmúlt hetekben Gyöngyöspatán és hazánk egyéb más pontjain olyan helyzet alakult ki, amely helyzet következtében kihívóan közösségellenes magatartást tanúsító csoportok jelentek meg. Ezen jogellenes csoportok törvényes felszámolásának elősegítése véleményünk szerint szükségessé teszi a határozati javaslatban foglaltak elfogadását. Azt gondoljuk előterjesztő társammal egyetemben, hogy a helyzet tisztázása nem tűr halasztást. Kevés a világos és ellentmondásmentes tény ebben a történetben. Annyit tudunk biztosan, hogy a Magyar Vöröskereszt húsvéti kirándulásra vitt volna családokat, amire jóval húsvétot megelőzően már kaptak felkérést. Mindezek után más érdekcsoportok a kialakult helyzettel kapcsolatban valótlanosságokat állítva, hazánk rossz hírét keltették a nemzetközi közvélemény előtt. Hamar kiderült azonban, hogy nem mondtak igazat azok, akik a helyzettel kapcsolatban evakuálásról beszéltek. Az események minden jel szerint egy szervezett, előre kitervelt akció részét képezték. Láthattuk azt is azonban - és gondolom, ebben nincs vita köztünk -, hogy a kormány a kialakult helyzetet ismerve, gyorsan és határozottan lépett fel a rend és a biztonság megőrzése és a kialakult helyzet továbbromlása ellen. A helyszínre látogató belügyminiszternek a sajtó nyilvánossága előtt a helyiek is megköszönték a határozott fellépését.”.

2011. május 13-án Gyöngyöspatára látogatott Pintér Sándor belügyminiszter az Amerikai Egyesült Államok nagykövete, Eleni Tsakopoulos Kounalakis társaságában. A nagykövet asszony a személyes benyomásai és a helyszínen kapott válaszokat követően elismerően szólt arról, ahogy a Kormány a kialakult helyzetet kezelte.

2011. május 16-án a közterület rendjének fenntartása érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat elfogadásával az Országgyűlés úgy döntött, hogy a jövőben csak a székhelyükön láthatják el tevékenységüket a polgárőr szervezetek, továbbá elzárással vagy 150 ezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható az a polgárőr, aki megszegi a polgárőrségről szóló törvény szabályait.

2011. május 24-én Gyöngyöspatára érkezett az ENSZ különmegbízottja Githu Muigai.

2011. május 29-én Juhász Oszkár, mint a Jobbik Magyarországért Mozgalom Gyöngyöspatai Szervezetének elnöke bejelentette, hogy indul az időközi polgármester választáson.

2011. június 12-én Juhász Oszkár feljelentést tett Eszes Tamás ellen, a sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt.

A 2011. július 17-én megtartott időközi helyi önkormányzati polgármester választást Juhász Oszkár nyerte meg.

2011 nyarán a gyöngyösi kistérség öt településén, azon belül is, augusztus elején elsőként Gyöngyöspatán indította a Kormány útjára a közmunka mintaprogramot. A Startmunka-mintaprogramok lebonyolítására július 1-jétől 10 milliárd forint fejezeti kezelési előirányzat állt a BM rendelkezésére; ebből a tárca 1,5 milliárd forintot biztosított a Nemzetgazdasági Minisztériumnak a korábban már elindított 6-8 órás közfoglalkoztatási programok 2011. második félévben történő lebonyolításához.

A 2011. április 22-én a Vöröskereszt által szervezett „húsvéti utaztatás” körülményeinek feltárása

A Bizottság 2011. szeptember 28-án zárt ülés keretében meghallgatta a polgári titkosszolgálatok vezetőit, akik számot adtak a 2011 tavaszán Gyöngyöspatán lezajlott eseményekkel kapcsolatban tudomásukra jutott információkról és adatokról. A Bizottság megállapítása szerint a polgári titkosszolgálatok a törvényi kötelezettségüknek eleget téve, a feladatkörükben eljárva kísérték figyelemmel a Gyöngyöspatán történeteket. A zárt ülés minősítése titkos, a minősítés időtartama 2036. december 31-ig tart.

Az SZJPE és a helyi Jobbik szervezete által előidézett majd a Véderő által további feszültséget generáló helyzetre hivatkozva Gyöngyöspatán megjelent Richard Field személyében egy olyan, magát jogvédőnek feltüntető személy, akinek tevékenysége jelentős kárt okozott Magyarországnak, akkor amikor hazánk töltötte be az Európai Unió soros elnöki tisztségét.

2011. április 19-én Richard Field anélkül, hogy kellőképpen tájékozódott volna, úgy döntött a Magyar Vöröskereszt vezetőinek egyetértésével, részben megtévesztésével, hogy 2011. április 22-24. közötti időszakban a helyi roma közösség gyermekeit és asszonyait elutaztatja Csillebércre és Szolnokra (Tiszaligetre). Az utaztatás a Magyar Vöröskereszt szervezésében és finanszírozásában zajlott le. A Magyar Vöröskereszt főigazgatója Selymes Erik a Bizottság előtti meghallgatásán kérdésre válaszolva elmondta: „... *hogyan kaptunk-e pénzt: nem, nem kaptunk semmit, a Vöröskereszt a saját büdzséjéből fizette ezt az akciót, s ennek a közvetlen költsége 3,5 millió forint volt.*”

Richard Field és a Magyar Vöröskereszt vezetése döntésükről, sem a Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőit, sem a Gyöngyöspatai Önkormányzatot, sem a helyszínen lévő rendőri erőket nem tájékoztatták. Selymes Erik e döntést az alábbiakkal magyarázta a Bizottság előtt: „*A másik, hogy politikai, illetve önkormányzati szervekkel miért nem egyeztettünk. Természetesen egyrészt a vöröskeresztes törvény alapján, másrészt pedig külön-megállapodások alapján, együttműködési megállapodások alapján mind a Belügyminisztériummal, mind a polgárőrséggel, mind az Országos Katasztrófavédelemmel együttműködünk, és ez az együttműködés akkor ennyire élő, ha tényleg közös erőkre van szükség; de mivel megvolt rá a lehetőségünk, ezért meg tudtuk szervezni saját hatáskörben ezt a húsvéti hétvégét az ottani romák számára, ezért nem kértünk ehhez semmilyen engedélyt.*” A Bizottság által bekért iratokból viszont megállapítható, hogy Richard Field felvette és tartotta a kapcsolatot LMP-hez közeli személyekkel, többek között Kende Judittal, akiknek a hathatós segítségével utaztatták el a helyi roma kisebbség jelentős részét 2011. április 22-én. Richard Field tevékenységét szorosan összehangolta az LMP-vel és jogvédőkkel. Mindezzel a Gyöngyöspatán szolgálatot ellátó, a közbiztonság fenntartására vezényelt rendőri erők munkáját nem segítették elő.

Az utazás megkezdése napján Richard Field a Magyar Vöröskereszt nevében eljárva olyan kétes tartalmú, a valóságnak nem megfelelő nyilatkozatot adott a média képviselőinek, amely jelentősen rontotta Magyarország nemzetközi megítélését.

Az utaztatás lebonyolítását követően kivonta magát az általa is gerjesztett társadalmi feszültség megoldása alól. 2011 májusában a Budapest Times-nak adott interjújában már úgy nyilatkozott, hogy őt szélsőjobb oldali csoportok megfenyegették és ezért ment el Magyarországról. Ezzel szemben más sajtóorgánumok arról számoltak be, hogy semmilyen atrocitás nem érte.

2011. április 22-én már a késő délutáni órákra az AP amerikai hírügynökség arról számolt be ifj. Farkas Jánost, a gyöngyöspatai CKÖ vezetőjét idézve, hogy „*félünk és meg is van rá az okunk*”. A Washington Post internetes honlapja képanyaggal együtt számolt be a gyöngyöspatai eseményekről. Továbbá még a CBC News, a Szabad Európa Rádió, a Voice of America, a Reuters, a BBC News, a brit Telegraph, a német Spiegel, a Frankfurter Allgemeine Zeitung, a Süddeutsche Zeitung, a dpa, és a Deutsche Welle számolt be még az aznap reggel Gyöngyöspatán történekről. A tudósítások egyoldalú, eltorzított, a hivatalos állami szervek által meg erősített egybehangzó lényege az volt, hogy evakuálni kellett a roma lakosság nagy részét.

A Bizottság a „*húsvéti utaztatás*” körülményeinek tisztázása érdekében meghallgatta a Magyar Vöröskereszt vezetőjét és kiderült, hogy Selymes Erik már 2011. április 22-én az alábbiakat közölte Meggyesfalvi Tamás rendőr alezredessel: „*2011. 04 19-én a gyöngyöspatai cigány anyák nevében keresték meg a Magyar Vöröskeresztet, hogy a gyöngyöspatai nők és gyerekek részére húsvéti tábort szervezzen a szervezet. A Magyar Vöröskereszt a kérésnek eleget téve ma reggel 08.00 órakor 276 főt szállított el Gyöngyöspatáról (172 fő Csillebércre, 104 fő Tiszaligetre) húsvéti táboroztatásra. Selymes Úr elmondta továbbá, hogy szó nincs evakuálásról, pánik hangulatról. A Vöröskereszt a gazdasági válság kirobbanása óta több ezer rászorult táboroztatásában vett már részt, ez is egy ilyen előre eltervezett táboroztatás. A táboroztatást kizárólag a Magyar Vöröskereszt szervezte, más szervezet ebben semmilyen formában nem vett részt.*”

A fent idézett rendőri jelentés szerint tehát, 2011. április 22-én Selymes Erik nem említette meg a rendőrség munkatársának, hogy az utaztatás célja az „*etnikai feszültségek csökkentése*”.

A rendőri jelentésben foglaltakkal ellentétben Selymes Erik a Bizottság előtt azt nyilatkozta, hogy „*A táboroztatás célja egyrészt a gyermekeknek való élményszerzés, másrészt a helyi etnikai feszültségek csökkentése.*”. Ezzel együtt Selymes Erik részletesen beszámolt arról a Bizottság előtt, hogy a magyar Vöröskereszt az ilyen üdüléseket a területi szervein keresztül, azok tudtával intézi. „*Ha most kérnek tőlünk ilyen segítséget, minden megyei szervezetünknek külön apparátusa, illetve folyamatos programja van arra, hogy pénzt gyűjtsön magánszemélyektől, vállalkozásoktól, önkormányzatoktól a gyermekek táboroztatására. Tehát ez nálunk folyamatos, bevett program.*” – állította Selymes Erik. Ugyanakkor azt is elismerte, hogy „*akár napok alatt is meg tudunk szervezni egy táboroztatást*”.

Ezzel szemben a Magyar Vöröskereszt Heves Megyei Szervezetének vezetője, Gortva József a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság 2011. április 22-én 10000-2046/2011.ált számon kelt jelentése szerint úgy nyilatkozott: „*A hevesi szervezet semmiféle tevékenységben nem vett részt sem az utaztatás szervezésében, sem annak lebonyolításában.*”. Tehát a Magyar Vöröskereszt legfelsőbb vezetése Richard Fielddel egyetemben, az LMP hallgatóságos támogatásával, LMP-s aktivistákkal és jogvédőkkel karöltve szervezték meg, és bonyolították le a gyöngyöspatai romák húsvéti utaztatását úgy, hogy a legilletékesebb segélyszervezeti egységet a Vöröskereszt Heves megyei szervezetét teljesen kihagyták a szervezésből, nem értesítették őket, nem kérték a helyi vöröskeresztes önkéntesek segítségét.

A Bizottsági meghallgatása során Selymes Erik Richard Field személyétől igyekezett elhatárolódni, amikor kijelentette: „*sokkal inkább jogi szempontból vetődik fel annak az esélye, hogy Richard Field úr élt vissza a Magyar Vöröskereszttel, amikor a Magyar Vöröskeresztre hivatkozással önmagát önkéntes vöröskeresztesnek, nevezte, hangsúlyozom még egyszer, önkéntesnek nevezte magát, tehát semmiféle tisztsége nem volt, nem volt a*

Vöröskereszt alkalmazottja, nem volt a megbízottja, nem volt a szövívője, egyszerűen önkéntesnek nevezve magát tevékenykedett Gyöngyöspatán, illetve adta a külföldi sajtónak és egyéb médiumoknak a világgá kürtölt információit egy állítólagos polgárháborús helyzetről.”. Valójában az utaztatás megszervezése és lebonyolítása a Magyar Vöröskereszt részéről Selymes Erik tudta és beleegyezése nélkül nem valósulhatott meg. Ő volt az, aki az idézett rendőri jelentés szerint 2011. április 22-én reggel pontos létszám adatokat, úti célt, valamint az utaztatás buszköltségeit közölte a rendőrséggel, azaz pontosan tisztában volt a gyöngyöspatai romák utaztatásának minden részletével. Selymes Erik tájékoztatása szerint a táboroztatásban részt vevő személyek utaztatását a Vöröskereszt a Hatvani Volánnal 2011. április 21-én aláírt szerződés alapján végeztette el 1.2 millió forintért. Selymes Erik a Bizottsági meghallgatása alkalmával már ezekre a részletekre nem emlékezett, az utaztatás költségeire, szervezésére irányuló kérdésekre kitérő válaszokat adott. *„Önnek pedig úgy szeretnék válaszolni, kérem, segítsen, elnök úr, úgy emlékszem, egyrészt már nyilatkozatban, de az is lehet, hogy másolatban rendelkezésre bocsátottuk a megrendelőket, illetve a számlákat is, de lehet, hogy egy másik szervhez küldtük el.”* válaszolta a „húsvéti utaztatás” anyagi részére vonatkozó kérdésre.

Megállapítható tehát, hogy a gyöngyöspatai roma kisebbség „húsvéti utaztatásának” megszervezésében aktívan részt vettek LMP-hez köthető aktivisták és hozzájuk kapcsolódó jogvédők, akik tevékenyen együttműködtek és összehangolták tevékenységüket Richard Fielddel. Tették mindezt anélkül, hogy a Gyöngyöspatán meglévő valós helyzet megismerésére törekedtek volna, és ezzel a tevékenységükkel együtt túlzó, a Kormány munkáját is méltatlanul kritizáló, minden alapot nélkülöző közleményeket juttattak el a hazai és a nemzetközi médiához. Richard Field, az LMP-hez köthető aktivisták és jogvédők az utaztatással tovább mélyítették a Jobbik és az SZJPE által gerjesztett konfliktust.

A gyöngyöspatai közbiztonsági helyzet értékelése, az egyenruhás bűnözés megjelenési formái Gyöngyöspatán

A Bizottság 2011. október 26-án megtartott ülésen felszólalt dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) országgyűlési képviselő, aki nem tagja a Bizottságnak, de a házszabály 68. § (2) bekezdésére tekintettel a Bizottság részére a hozzászólás jogát megadta. Felszólalásában elmondta, hogy *„Közbiztonsági válsághelyzet volt Gyöngyöspatán, de nemcsak Gyöngyöspatán volt ez a helyzet tipikus, hanem nagyon sok más településen az országban ebben az időszakban eluralkodott a mindennapi bűnözés, ha úgy tetszik [...] Tehát azt szeretném összességében elmondani, hogy egy közbiztonsági válsághelyzet volt Gyöngyöspatán. Ez egy közel három ezer fős település, ahol a személy- és vagyonbiztonság oly mértékben és oly tömegesen került veszélybe a mindennapi bűnözés miatt, hogy lényegében többek között ott egy virágzó szőlőhegy is volt, nagyon jó borászat is volt, de ez a szőlőhegy teljesen tönkrement. Olyan esetekről tudunk, én magam is tájékozódtam több képviselőtársammal, Morvai Krisztina képviselő asszony Mirkóczki Ádám képviselőtársunkkal lent volt, tájékozódott, meghallgatta a helyieket. A szőlősgazdát nem engedték ki a szőlőbe földet művelni, mert azt mondták, ez a mi földünk mától. Ezek az emberek, akik ezt mondták, cigány emberek voltak.”* Ezzel szemben sem a rendőrségtől bekért statisztikai adatok sem egyéb dokumentumok nem igazolták a fenti állítást, hogy „közbiztonsági válsághelyzet” volt Gyöngyöspatán.

A Bizottság az Országos Rendőr-főkapitányságtól, a Heves Megyei Rendőr-főkapitányságtól és a Gyöngyösi Városi Rendőrkapitányságtól kapott adatokat, információkat kielemezve az alábbi megállapításokat teszi:

2011 márciusáig Gyöngyöspata bűnözési szempontból a látenciát is figyelembe véve sem a megyei átlagot, sem az országos átlagot nem érte el, amit statisztikai adatok is alátámasztanak. Ezzel kapcsolatban, a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője dr. Ormossy Attila r. ezredes a Bizottság előtt a következőket mondta: „*Gyöngyöspata. Ez év, tehát 2011 tavaszán Gyöngyöspata bűnügyi szempontból semmi különösebb adottsággal nem bírt, beleillett abba a körbe, ami a hasonló lélekszámú és adottságú településeket jellemzi ma. Azért, hogy ezt jobban lehessen érteni, nem akarom önöket számokkal untatni, ezért arányokat próbálok megvilágítani. Amikor fajlagos bűnügyi terhelést vizsgálunk, akkor ennek a terhelésnek Gyöngyöspata úgy felel meg, hogy ez a megyei átlag felét sem éri el, az országos átlagnak pedig még az egyharmadát se éri el. Persze világos, én azért utána néztem, mert előfordulhat, hogy magasabb a látencia az átlagosnál, de ez a vizsgálat nem járt eredménnyel, semmi olyan új bűncselekmény, szabálysértés nem jutott a tudomásunkra, amit már nem tudunk, nem észleltünk.*”.

A Bizottság az Országos Rendőr-főkapitányságtól és a Heves Megyei Rendőr-főkapitányságtól kapott adatok és statisztikák összegzése után megállapítja: Gyöngyöspatán 2009-ben 68 bűncselekményt követtek el. Ez a szám 2010-ben 49-re csökkent. A jelentős visszaesés a kormányváltás időszakára tehető és 2011. február végéig stabilan fennállt, egészen addig, míg március elején az SZJPE meg nem kezdte járőrözését Gyöngyöspatán.

2011. január 1. és 2011. február 28. között összesen 6 vagyon elleni bűncselekmény miatt, (Lopás, rongálás.) 1 esetben pedig rágalmozás miatt indult büntetőeljárás Gyöngyöspatán. Ezen büntetőeljárások 6 esetben ismeretlen elkövető, 1 esetben pedig ismert elkövető ellen indultak. Megállapítható továbbá, hogy a 2011. március 1. előtti időszakban egyáltalán nem a személy elleni erőszakos bűncselekmények elkövetése volt a jellemző Gyöngyöspata bűnügyi helyzetére, a vizsgált időszakban egyetlen egy ilyen bűncselekményt sem követtek el.

A fenti számadatokból kiderül az is, hogy jelentős visszaesés következett be az elkövetett bűncselekmények számában 2010-ben és 2011. első két hónapjában az előző időszakhoz képest. Azaz nem volt „*közbiztonsági válsághelyzet*” Gyöngyöspatán, mint ahogy azt dr. Gaudi-Nagy Tamás országgyűlési képviselő és Juhász Oszkár, Gyöngyöspata polgármestere állította a Bizottság előtt. Ezzel szemben a következő vizsgált időszakban **2011. március 1. és 2011. július 31. között** már 39 esetben indult büntetőeljárás, amely azt bizonyítja, hogy az SZJPE Gyöngyöspatán való megjelenésével a büntetőeljárások számának havi átlaga több mint kétszeresére emelkedett.

Az ebben az időszakban elkövetett bűncselekményekre jellemző a személy elleni erőszakos és garázda jellegű elkövetési magatartás. Mindebből azt a tényyszerű megállapítást lehet levonni, hogy az SZJPE megjelenése Gyöngyöspatán nem csökkentette a településen előforduló bűncselekmények számát, nem szorította vissza a bűnözést, hanem generálta a bűncselekmények számának növekedését, elsősorban a személy elleni erőszakos bűncselekményekét, melyek egyáltalán nem voltak jellemzőek a Gyöngyöspatán korábban elkövetett bűncselekményekre.

Az egyértelműen megállapítható, hogy az SZJPE tevékenységével nem segítette elő a bűnözés visszaszorítását Gyöngyöspatán, éppen ellenkezőleg, jelenléte táptalajt adott az erőszak elterjedésének, az olyan radikális militáns szervezetek megjelenésének, mint a Véderő, illetve a Betyársereg.

A Bizottság meghallgatása alkalmával dr. Ormosy Attila r. ezredes, a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője elmondta, hogy a rendőri feladatokból adódó költségeket „*Folyamatában mértük, nagyjából a 250 milliót meghaladja.*”. Az Országos Rendőr-főkapitányságtól kapott tájékoztatás is teljes egészében alátámasztotta ennek az összegnek a nagyságrendjét.

Összegzés

A Bizottság az Országgyűlés 34/2011. (VI.7.) OGY határozatában meghatározott feladatait elvégezte.

A Bizottság megállapította, hogy Gyöngyöspatán gondot okozott a köznyugalom fenntartásában a hisztériakeltés és a média által adott, saját maga által le nem ellenőrzött információk sokasága.

A hisztériakeltésben és az események valóságnak nem megfelelő értékelésében nagy szerepet játszottak elsősorban azok a közéleti szereplők, civil szervezetek, ellenzéki pártok, akik a helyi viszonyokat egyoldalúan nézve adtak tájékoztatást az országos médiumoknak, és ezzel fokozták az ellentétet a helyi magyar és a roma kisebbség között.

A bekért dokumentumok, valamint a bizottsági meghallgatások alapján megállapítható, hogy mielőtt az SZJPE Gyöngyöspatára érkezett, nem volt jelentősebb feszültség a település roma és magyar lakosai között. Az a Jobbik által sokat hangoztatott érv tehát, mely szerint a roma lakosok által teremtett elviselhetetlen terror tette szükségessé a SZJPE fellépését a településen, nem igazolódott be. A Bizottság álláspontja szerint, a településen terjedő szóbeszéd alapot szolgáltatott egy olyan téves érzet kialakulásához, hogy elviselhetetlen a romák általi terror Gyöngyöspatán. A Bizottság által bekért dokumentumok alapján tény, hogy az SZJPE tagjainak bevonulását követően erősödött fel és éleződött ki az ellentét a helyi lakosok között. Miután az SZJPE tagjai kivonultak Gyöngyöspatáról félelmet, szorongást és haragot hagytak maguk után, ami az állam törvényes segítsége nélkül nem volt rendezhető.

A Bizottság véleménye szerint politikai előnyszerzés érdekében a Jobbik jelentősen érdekelt volt a Gyöngyöspatán kialakult helyzet nem valóságnak megfelelő bemutatásában. A helyi konfliktus politikai haszonszerzésre irányuló felhasználása során, provokációként is értelmezhető rendvédelmi igényekkel léptek fel az SZJPE tevékenységével, nem működtek együtt az állami szervekkel, még csak nem is az önkormányzat által létrehozott, támogatott helyi közbiztonsági feladatokat ellátó szervként működtek, a helyi önkormányzatokról szóló törvény szerint kötelezően ellátandó helyi közbiztonsági feladatok ellátása érdekében, és az Országos Polgárőr Szövetséggel sem működtek együtt.

Ezzel megpróbálták megkérdőjelezni az állam kizárólagos erőszak-monopóliumát és azt félelemkeltő eszközök felhasználásával tették. Ezt erősítette meg Tábi László is, amikor a Bizottság előtt kijelentette: „*Azután jött az ominózus 2011. tavasz, amikor Juhász Oszkár mostani polgármester úr bejelentette, hogy holnaptól a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület járőrözik Gyöngyöspata területén. Én úgy éreztem akkor, hogy ezt meggátolni nem tudom. Ő erre azt mondta, hogy az egész ilyen megmozdulás felelőssége az övé, illetve a Jobbiké, ezt nem vitattuk, nem firtattam.*”.

Tábi László a határozott politikai nyomásra lemondott, majd a Jobbik kihasználva az általa kialakított helyzetet megnyerte az időközi polgármesteri választást.

A Bizottság véleménye szerint, a Jobbik elindított egy káros folyamatot Gyöngyöspatán, de miután elérte egyik célját - a polgármester lemondását -, az általa kialakított konfliktus megoldásában már nem vett részt.

A gyöngyöspatai helyzetet meglovagolva, politikai hasznot remélve, az LMP is bekapcsolódott az események „megoldásába”, azonban tevékenységének valós célja rejtve maradt. Ezt példázza, hogy mindvégig tudomással bírt arról, mire készül Richard Field sőt aktivistáin keresztül támogatta a húsvéti utaztatást. Továbbá az LMP ezzel egy időben a médiában támadta a Kormányt, hogy nem tesz semmit a gyöngyöspatai helyzet megoldásáért. Az LMP kommunikációja a médiában jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a külföldi sajtó negatív színben tüntette fel Magyarországot.

A Bizottság álláspontja szerint Richard Field kötődése az LPM-hez és annak holdudvarához tartozó jogvédő szervezetekhez egyértelmű. Richard Field már a 2010. évi országgyűlési választások idején több millió forinttal támogatta az LMP választási kampányát, kapcsolatuk az LMP által is elismerten fennállt. Ez a kapcsolat a vizsgált időszak alatt is fennállt. Ezt támasztja alá, hogy 2011. április 19-én, miután Richard Field eldöntötte, hogy elutaztatja a gyöngyöspatai romákat, erről az utazás előtti napon az a Kende Judit már tudott, aki március 16-án éjszaka két LMP-s országgyűlési képviselővel megjelent Gyöngyöspatán, valamint több LMP-s aktivistával együtt ott volt 2011. április 22-én reggel az elutaztatás megkezdésekor.

A Bizottság a rendelkezésére álló dokumentumok és a meghallgatott személyek elmondása alapján megállapítja, hogy a Gyöngyöspatán kialakított konfliktus időszakában közéleti személyek, ellenzéki pártok – elsősorban az LMP –, civil szervezetek, nem vették fel a kapcsolatot a pontos és valósághű tájékoztatás érdekében a sajtóban megjelentetett nyilatkozataik, nyílt leveleik előtt a helyi és az országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőivel, a helyi önkormányzattal, a megyei közigazgatási hivatallal, a helyszínen szolgálatot ellátó rendvédelmi egységek vezetőivel. Ezzel szemben olyan ellenőrizetlen információval látták el a magyar és a nemzetközi sajtót, mely híradások jelentős kárt okoztak Magyarország nemzetközi megítélésének, akkor, amikor az ország az Európai Unió soros elnöki tisztét töltötte be. Így történhetett meg az, hogy a nemzetközi sajtóban olyan hírek jelentek meg, melyek szerint Magyarországon súlyos etnikai konfliktusok vannak, ami már-már egyenlő egy polgárháborús helyzettel. Ezeket a híreket egyértelműen az LMP kommunikálta, mind a magyar, mind a nemzetközi sajtóban. A Bizottság álláspontja szerint az LMP a médiát felhasználva politikai hasznot remélt attól, hogy azt a látszatot kelti, Magyarország Kormánya nem ura a helyzetnek, nem tud, és nem akar megoldani egy etnikai konfliktust.

Az LMP soha sem vállalta fel nyíltan, hogy ebben az időszakban kapcsolatban állt Richard Fileddel, de a beszerzett iratokból, valamint a meghallgatásokból kiderült, hogy az LMP és a jogvédő szervezetek nem a helyzet mielőbbi megnyugtató megoldásában voltak érdekeltek, hanem abban, hogy a Kormányt és annak ténykedését igaztalanul kritizálják, valamint a kialakult helyzetet túldramatizálják. Ezt támasztja alá a TASZ 2011. szeptember 27-ei „Árnyékjelentése” is, melynek a bevezetőjében sommásan a Bizottság működését meghatározó határozatról azt írja, hogy „A határozat az ötvenes évek koncepciók pereinek irataira emlékeztető módon prejudikál.”.

A Bizottság által megállapításra került továbbá azt is, hogy a jogvédők által előterjesztett javaslatok nagy részét egy jogállam keretein belül nem lehetett végrehajtani. Az általuk javasolt jogi megoldások jellemzően nem voltak alkalmazhatóak az adott jogi környezetben.

Ezzel szemben a Kormány már az események kezdetén felismerte annak súlyát, hogy a gyöngyöspatai „megszállás” bármikor megismétlődhet az ország bármely településén. Ezért nem késlekedve kezdeményezte a büntető törvénykönyv módosítását. Ezt követően már nem kerülhet sor Magyarországon olyan jellegű cselekményre melynek során bárki nyíltan és tudatosan semmibe veszik a társadalmi együttélés szabályait, ahogy azt a SZJPE tagjai tették Gyöngyöspatán. A Kormány intézkedett több vonatkozó jogszabály módosításáról is. Ezen lépések közül kiemelt jelentőséggel bír a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló törvény (2011. évi CLXV tv.) megalkotása. A törvény teljes körűen szabályozza a polgárőr helyét és szerepét a közrend, köznyugalom fenntartásában, másrészt megteremti a polgárőrség nemes eszméjét önző politikai célokra kihasználni akaró személyek és csoportosulások távoltartását a polgárőri tevékenységtől.

A büntető törvénykönyv módosítása, valamint a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló törvény megalkotása világosan meghatározta, hogy az állampolgár milyen módon tud részt venni a saját vagyona, biztonsága fenntartásában, megőrzésében, együttműködve a rendőrséggel, együttműködve az önkormányzatokkal.

A Kormány a Gyöngyöspatán kialakult helyzetet folyamatosan figyelemmel kísérte, ennek során megakadályozta, hogy a helyzet tovább eszkalálódjon, azokat a jogszabályi kiskapukat megszüntette, melyek felhasználásával előidéztek a 2011 tavaszán Gyöngyöspatán történeteket.

Emellett az Országgyűlés 2011. december 23-án elfogadta a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvényt, amely a nemzeti jelképek használatát – a korábban hatályos rendelkezésekhez képest – szigorúbb feltételek mellett szabályozza. Ennek következtében a taxatív felsorolásban nem szereplő más szervezetek nem jogosultak a nemzeti jelképek használatára.

A Bizottság megállapítja, hogy a rendőrség által Gyöngyöspatán alkalmazott rendőri intézkedések a szükségesség és arányosság követelményét nem lépték túl, a helyszínen szolgálatot teljesítő rendőrök szolgálatukat szakszerűen és törvényesen látták el. A rendőrség határozott fellépésének és bűnmegelőző tevékenységének köszönhető hogy súlyos bűncselekmény elkövetésére nem került sor Gyöngyöspatán.

A Gyöngyöspatán kialakult helyzet tényszerű megismerése érdekében Pintér Sándor belügyminiszter az Amerikai Egyesült Államok nagykövete Eleni Tsakopoulos Kounalakis társaságában Gyöngyöspatára látogatott. A nagykövet személyes benyomásai és a helyszínen kapott válaszokat követően elismerően szolt a Kormány tevékenységéről.

A Kormány 2011 nyarán a gyöngyösi kistérség öt településén, azon belül is, augusztus elején elsőként Gyöngyöspatán indította útjára a közmunka mintaprogramot. A Startmunka-mintaprogramok lebonyolítására július 1-jétől 10 milliárd forint fejezeti kezelési előirányzat állt a Belügyminisztérium rendelkezésére; ebből a tárca 1,5 milliárd forintot biztosított a Nemzetgazdasági Minisztériumnak a korábban már elindított 6-8 órás közfoglalkoztatási programok 2011. második félévben történő lebonyolításához.

A Bizottság megállapítja, hogy Gyöngyöspatát, az ott élőket, több egymással ellentétben álló érdekcsoport továbbra is saját céljaikra, politikai haszonszerzésre használják. Nemtelen tevékenységükhöz a nemzetközi médiát továbbra is igénybe veszik.

Erre a legutóbbi példa a brit Guardian 2012. január végi tudósítása „*Szegény, bántalmazott és másodosztályú: fél a roma egy magyar faluban*” Gyöngyöspatáról. A riport azzal zárul, hogy egyes romák azt állítják, hogy munkatáborokhoz hasonlító közmunkaprogramban kell részt venniük, amihez fogható a náci rezsim óta nem volt. A Guardian internetes oldalára mellékelt videóban gyöngyöspatai cigányokkal készített interjúk láthatók, ami a TASZ által 2011 nyarán készített, túlzásoktól és csúsztatásoktól hemzsegő „Gyöngyöspata 2011. A TASZ filmjének változtatás nélküli átvétele.

A Bizottság megállapítja, hogy bár a Kormány mindent megtett, hogy intézkedéseivel konszolidálja a felszított ellentéteket Gyöngyöspatán, a TASZ változatlanul szükségét érzi annak, hogy jelen legyen a településen. Kisebbségi érdekvédő tevékenységével a helyi lakosság tagjai közé éket ver, sőt változatlanul hamis színben tüntet fel gyöngyöspatai eseményeket.

A jelentésben szerepeltetett tényekre is tekintettel, a Bizottság megállapítja, hogy a Kormány és a rendőrség a gyöngyöspatai események kezdetétől a helyzet konszolidálására törekedett. A Bizottsággal, annak működése során a Kormány képviselője folyamatosan kapcsolatban állt, így a megtett kormányzati intézkedések, a kezdeményezett és elfogadott törvénymódosítások felölelik a Bizottság munkája során javaslatként felmerült változtatások teljes körét. A Bizottság ezért további szükséges törvénymódosítások kezdeményezésére nem kéri fel a Kormányt, azonban a költségvetésben biztosított erőforrások minél szélesebb körű felhasználását javasolja, és egyben támogatja is a már működő közfoglalkoztatási programok vonatkozásában, annak érdekében, hogy Hazánk több régiójában sokak számára ezáltal segíthesse a munka világába való visszatérést.

Budapest, 2012. március 29.

